

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงาน
อุตสาหกรรม

Factors Affecting the Behavior of Reducing the Use of Single-use Plastics of
Personnel Officers of Department of Industrial Works

พัชรารณณ์ หัตถโชติ*

Patcharaporn Hattachot

พรรณทิพย์ กาพย์**

Pantip Kayee

Received : September 27, 2022

Revised : November 3, 2022

Accepted : November 24, 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 258 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา และสถิติเชิงอนุมานโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสาร ทักษะคิด และความรับผิดชอบต่อสังคม ต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุดคือ ปัจจัยความรับผิดชอบต่อสังคม รองลงมาคือ ปัจจัยการรับรู้ข่าวสาร และปัจจัยทักษะคิด ตามลำดับ เมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละด้านพบว่า ปัจจัยการรับรู้ข่าวสาร ด้านการเลือกให้ความสนใจ ปัจจัยทักษะคิด ด้านความรู้สึกละอาย และปัจจัยความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการพัฒนาสังคม สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้มากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : การรับรู้ข่าวสาร / ทักษะคิด / ความรับผิดชอบต่อสังคม / พฤติกรรม /
พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง

*นักศึกษาลัทธิสุตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Master Program in Science in Depart of Environmental Science Faculty of Science and Technologys

Suansunandha Rajabhat University(Corresponding Author) e-mail: s62562810005@ssru.ac.th

**อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Lecturer, Faculty of Science and Technology, Suan Sunandha Rajabhat University

ABSTRACT

This quantitative research aims for explored the factors involving in reduction of single-use plastic usage behavior revealed by questionnaires obtained from 258 personnel officers in Department of Industrial Works. The data subjected to Descriptive statistics and inferential statistics via Multiple Regression Analysis in order to elucidate factors including information perception, personal attitude and social responsibility with connection to reduction of single-use plastic usage behavior. As a result, social responsibility was the most significant factor effects on the reduction of single-use plastic usage behavior followed by information perception and personal attitude, respectively. Concerning these variables, information perception factor in terms of mindfulness, personal attitude factor considering emotions and social responsibility by social development aspect altogether can precisely forecast the reduction of single-use plastic usage behavior applied to Department's personnel at statistically significant of 0.01

Keywords : Information Perceptions / Attitudes / Social Responsibility / Behavior / Single-use Plastics

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การใช้พลาสติกมีแนวโน้มในการใช้งานเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากพลาสติกเป็นวัสดุสังเคราะห์ที่มีน้ำหนักเบา มีความเหนียวทนทาน สามารถผลิตเป็นรูปแบบต่างๆ ตามที่ต้องการได้ จึงนิยมทำเป็นบรรจุภัณฑ์ชนิดต่างๆ เช่น ขวดพลาสติก ถุงพลาสติก กล่องพลาสติก ตลับเครื่องสำอาง เป็นต้น นอกจากนี้ พลาสติกยังสามารถแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย เช่น ของเด็กเล่น เฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ในครัวเรือน รองเท้า จานชาม เป็นต้น ด้วยคุณสมบัติเหล่านี้ จึงทำให้พลาสติกกลายเป็นสิ่งที่ผู้คนนิยมใช้ แต่พลาสติกมีอายุการใช้งานที่สั้น เมื่อเปรียบเทียบกับระยะเวลาที่ย่อยสลายที่ยาวนานถึง 450 ปี และด้วยในยุคปัจจุบันพฤติกรรมผู้บริโภคอาหารในเมืองเปลี่ยนไป การสั่งอาหารแบบ Food Delivery ได้รับความนิยมสูง ส่งผลให้เกิดขยะพลาสติกที่บรรจุอาหารเป็นจำนวนมาก ทำให้ปริมาณขยะที่เกิดจากพลาสติกเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ขยะพลาสติกจึงกลายเป็นปัญหาระดับโลก จากบทความของ Greenpeace (2020) ในทุกปีขยะพลาสติกทำให้นกทะเลมากกว่า 1,000,000 ตัว และสัตว์เลื้อยลูกเตี้ยนมในทะเลมากกว่า 100,000 ตัว ตายจากการกินพลาสติกเข้าไป ส่วนใหญ่การจัดการขยะพลาสติกที่ปนเปื้อน เช่น ถุงร้อน ถุงเย็นที่ใช้บรรจุอาหาร ถุงหิ้ว ของพลาสติก ถูกกำจัดโดยการฝังกลบ ขยะเหล่านี้ถูกนำไปทิ้งในสถานที่ฝังกลบ หรือเทกองกลางแจ้ง ซึ่งจะเป็นปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยเนื่องจากมีความคงทนย่อยสลายตามธรรมชาติน้อย ทำให้สิ้นเปลืองพื้นที่ฝังกลบ และงบประมาณในการจัดการ ส่วนการจัดการขยะพลาสติกโดยการเผาแบบไม่ถูกต้องจะส่งผลให้เกิดสารพิษในชั้นบรรยากาศ จากส่วนประกอบของพลาสติกอาจนำไปสู่การปนเปื้อนของแหล่งน้ำ แหล่งดิน รวมไปถึงในระบบห่วงโซ่อาหาร จากรายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอยชุมชน ของเสียอันตราย และสารอันตราย ของกรมควบคุมมลพิษ พบว่าปี 2562

ประเทศไทยมีปริมาณขยะมูลฝอยประมาณ 28.71 ล้านตัน เป็นขยะพลาสติก 1.91 ล้านตัน (Pollution Control Department, 2019) ด้านกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบขยะทะเลที่เก็บได้ในประเทศไทย 2 อันดับแรก เป็นขยะพลาสติกชนิดขวดเครื่องดื่มพลาสติก และถุงพลาสติก ตามลำดับ (Department of Marine and Coastal Resources, 2020) นอกจากนี้ Wongwanchan (2022) ได้กล่าวว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีจำนวนขยะพลาสติกในทะเลมากถึง 22.8 ล้าน กิโลกรัมอยู่ ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 5 ของโลก

เมื่อขยะพลาสติกกลายเป็นปัญหาระดับโลกทำให้ ภาคประชาชน ภาครัฐ และผู้ประกอบการ ตระหนักถึงปัญหาขยะพลาสติกที่พบในปัจจุบัน จึงได้จัดกิจกรรมรณรงค์ให้คนไทยเลิกใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง และมีการรณรงค์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ กระตุ้นให้คนไทยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวัน เริ่มจากการปฏิเสธถุงพลาสติกเปลี่ยนมาพกถุงผ้า แก้วน้ำ หลอด หรือกล่องอาหาร ที่สามารถใช้งานได้หลายครั้ง นอกจากนั้น ยังมีกิจกรรมที่สนับสนุนการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง อาทิ การลดราคาให้กับลูกค้าที่นำภาชนะมาเอง ห้างสรรพสินค้าร่วมรณรงค์ให้ลูกค้านำถุงผ้ามาเอง งดแจกถุงพลาสติก และภูมิใจด้วยคะแนนสะสม เป็นต้น ในส่วนของภาครัฐ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำ Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561-2573 เพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทาง การดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการจัดการขยะพลาสติกในประเทศไทย โดยมีเป้าหมายในการลด และเลิกใช้พลาสติกเป้าหมาย ภายในปี พ.ศ. 2562-2565 จำนวน 7 ชนิด ได้แก่ พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม (Cap Seal) ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ผสมสาร อ็อกโซ (Oxo) ไมโครบีด ถุงพลาสติกหูหิ้วขนาดความหนาไม่น้อยกว่า 36 ไมครอน กล่องโฟมบรรจุอาหาร แก้วพลาสติก (แบบบางใช้ครั้งเดียว) และหลอดพลาสติก โดยมีเป้าหมายในการนำขยะพลาสติกเป้าหมายกลับมาใช้ประโยชน์ร้อยละ 100 ภายในปี 2570 (Pollution Control Department, 2019) นอกจากนี้ภาครัฐมีการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561-2565 เป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกของประเทศอย่างบูรณาการ จึงมีโครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ปริมาณขยะพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้งในหน่วยงานภาครัฐลดลง ภายใต้โครงการดังกล่าว กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการลด และคัดแยกขยะมูลฝอย โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมลดการใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว เช่น การส่งเสริมการใช้ตะกร้า ถุงผ้า ปิ่นโต ภาชนะหรือบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในการซื้อสินค้า กิจกรรมลดการใช้แก้วพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้ง เช่น การรณรงค์ให้ใช้แก้วส่วนตัว การลดราคาให้กับลูกค้าที่นำแก้วส่วนตัวมาซื้อน้ำ มีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ ประกาศเสียงตามสาย จัดทำคู่มือแนวปฏิบัติการลด ละ เลิกใช้พลาสติกครั้งเดียวทิ้งของกรมโรงงานอุตสาหกรรม กิจกรรมเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้บุคลากรเกิดการรับรู้ข่าวสาร สร้างทัศนคติ สร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง จากข้อมูลรายงานความก้าวหน้า มาตรการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ ของกรมควบคุมมลพิษ พบว่าในปี 2563 กรมโรงงานอุตสาหกรรม มีจำนวนถุงพลาสติกลดลง ร้อยละ 88.24 จำนวน แก้วพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้งลดลง ร้อยละ 81.55 และขยะมูลฝอยลดลง ร้อยละ 64.01 เมื่อเทียบกับปี 2561 (Pollution Control Department, 2019)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยซึ่งเป็นหนึ่งในบุคลากรของกรมโรงงานอุตสาหกรรม โดยกรมโรงงานอุตสาหกรรม เป็นหน่วยงานภาครัฐที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมรณรงค์ให้ปริมาณขยะพลาสติกในหน่วยงานภาครัฐลดลง ได้เห็นถึงความสำคัญของการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง เพื่อการลดปริมาณขยะที่ต้องใช้ระยะเวลาในการย่อยสลายเป็นเวลานาน และเป็นปัญหาต่อระบบการจัดการขยะอันจะก่อให้เกิดปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อม การศึกษาปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสาร ด้านทัศนคติ และความรับผิดชอบต่อสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม จะสามารถนำผลการศึกษามาเป็นข้อมูลการวางแผนแนวทางในการทำกิจกรรมส่งเสริมรณรงค์การลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง ประกอบการแก้ไขปัญหาปริมาณขยะพลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม

สมมุติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารส่งผลต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม
2. ปัจจัยด้านทัศนคติส่งผลต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม
3. ปัจจัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคมส่งผลต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

บุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น จำนวน 726 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย จำนวน 258 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage sampling) มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยใช้จำนวนตัวอย่างที่คำนวณได้กำหนดสัดส่วนในแต่ละหน่วยงาน และคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหน่วยงานตามสัดส่วนประชากร

ขั้นที่ 2 เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหน่วยงานแล้วใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา เป็นคำถามปลายปิดจำนวน 3 ข้อ ตอนที่ 2 ข้อมูลการรับรู้ข่าวสาร การลดใช้ถุงพลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง ของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 12 ข้อ ตอนที่ 3 ข้อมูลทัศนคติ การลดใช้ถุงพลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง ของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 12 ข้อ ตอนที่ 4 ข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม การลดใช้ถุงพลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง ของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 5 ข้อมูลพฤติกรรม การลดใช้ถุงพลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง ของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 13 ข้อ โดยตอนที่ 2- 5 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบ ลิเคิร์ต (Likert Ration Scales) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ ดังนี้

1) มากที่สุด	มีระดับคะแนนเป็น 5
2) มาก	มีระดับคะแนนเป็น 4
3) ปานกลาง	มีระดับคะแนนเป็น 3
4) น้อย	มีระดับคะแนนเป็น 2
5) น้อยที่สุด	มีระดับคะแนนเป็น 1

3. การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

3.1 การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านที่ต้องการศึกษาเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

3.2 การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามที่คุณเชี่ยวชาญเสนอแนะแล้ว ทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 30 คน จากนั้นได้นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) โดยการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ได้เท่ากับ 0.96

เมื่อแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS ในการประมวลผล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) คำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการอธิบายลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของตัวอย่าง ได้แก่ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา

4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อใช้วิเคราะห์ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสาร ทศนคติ และความรับผิดชอบต่อสังคม ต่อพฤติกรรมการใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

5. การแปลผลข้อมูล

แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามตอนที่ 2 - 5 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบ ลิเคิร์ท (Likert Ration Scales) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ ดังนี้

1) มากที่สุด	มีระดับคะแนนเป็น 5
2) มาก	มีระดับคะแนนเป็น 4
3) ปานกลาง	มีระดับคะแนนเป็น 3
4) น้อย	มีระดับคะแนนเป็น 2
5) น้อยที่สุด	มีระดับคะแนนเป็น 1

ใช้วิธีการคำนวณช่วงความกว้างของอันตรภาคชั้น (Best, 1977) ได้ช่วงความกว้างของแต่ละระดับคะแนนจะมีค่าเท่ากับ 0.8 โดยสามารถแปลเป็นความหมายได้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.20 หมายถึง ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 34.88 รองลงมาคือ อายุอยู่ในช่วง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.29 อายุในช่วง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.71 และอายุ 51-60 ปี ร้อยละ 15.12 โดยมีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 38.64 ปี มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคิดเป็น 9.67 ปี มีค่ามัธยฐาน 36 ปี และมีค่าต่ำสุดค่าสูงสุดของอายุอยู่ที่ 22 และ 60 ปี ตามลำดับ

สถานภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดร้อยละ 54.65 รองลงมาคือ สมรส/อยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 43.80 และหย่าร้าง/หม้าย คิดเป็นร้อยละ 1.55

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 63.18 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 33.33 ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 2.71 และระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 0.78

2. ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสาร ทักษะคิด และความรับผิดชอบต่อสังคม ต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสาร ทักษะคิด และความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรมในระดับสูง ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.835 ($R=0.835$) และสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้ร้อยละ 69.7 ($R^2=0.697$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ $\pm .292$

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุดคือ ปัจจัยความรับผิดชอบต่อสังคม คิดเป็นร้อยละ 54.7 ($Beta=0.547$) บุคลากรต้องการมีส่วนช่วยในการลดปัญหาขยะพลาสติกจากการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง รองลงมาคือ ปัจจัยการรับรู้ข่าวสาร คิดเป็นร้อยละ 24.2 ($Beta=0.242$) บุคลากรให้ความสนใจลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งตามการรณรงค์ของกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงาน และปัจจัยทักษะคิด คิดเป็นร้อยละ 20.6 ($Beta=0.206$) เนื่องจากมีความเข้าใจว่าการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง เป็นส่วนหนึ่งของการรับผิดชอบต่อสังคม ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

เมื่อนำปัจจัยทุกด้านเข้าสมการสมการพยากรณ์ พฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$Y = 0.316 + 0.163 X_1 + 0.221 X_2 + 0.544 X_3 \quad (\text{สมการที่ 1})$$

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม

ตัวแปรพยากรณ์	B	SE	Beta	t	Sig.
การรับรู้ข่าวสาร (x_1)	.163	.025	.242	6.379	.000*
ทักษะคิด (x_2)	.221	.061	.206	3.615	.000*
ความรับผิดชอบต่อสังคม (x_3)	.544	.055	.547	9.834	.000*
ค่าคงที่ (Constant)	.316	.175	-	1.801	.073

$R=0.835$, $R^2=0.697$, $SEE=\pm .292$, $F=189.07$, $p\text{-value}=0.000$

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสาร ต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยการรับรู้ข่าวสาร ด้านการเปิดรับ และด้านการเลือกให้ความสนใจ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.552 ($R=0.552$) และสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม ได้ร้อยละ 30.4 ($\beta^2=0.304$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ $\pm .473$

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่าปัจจัยการรับรู้ข่าวสาร ด้านการเลือกให้ความสนใจสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 38.3 ($\text{Beta}=0.383$) อาทิ การเลือกให้ความสนใจลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งตามการรณรงค์ของกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของภาครัฐ และเอกชน กิจกรรมส่งเสริมการขาย เช่น ได้รับส่วนลด ได้รับคะแนนสะสม รองลงมาคือ ด้านการเปิดรับ สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรมคิดเป็นร้อยละ 21.8 ($\text{Beta}=0.218$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

เมื่อนำปัจจัยทุกด้านเข้าสมการพยากรณ์ พฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$Y = 2.844 + 0.018 x_4 + 0.063 x_5 \quad (\text{สมการที่ 2})$$

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารที่มีอิทธิพล ต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม

ตัวแปรพยากรณ์	B	SE	Beta	t	Sig.
การรับรู้ข่าวสาร ด้านการเปิดรับ (x_4)	.018	.006	.218	3.128	.002*
การรับรู้ข่าวสาร ด้านการเลือกให้ความสนใจ (x_5)	.063	.012	.383	5.491	.000*
ค่าคงที่ (Constant)	2.844	.142	-	19.977	.000*

$R=0.552$, $\beta^2=0.304$, $\text{SEE}=\pm .473$, $F=55.59$, $p\text{-value}=0.000$

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ปัจจัยด้านทัศนคติ ต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทัศนคติ ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง ของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรมในระดับสูง ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.769 ($R=0.769$) และสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม ได้ร้อยละ 59.2 ($R^2=0.592$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ $\pm .351$

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์พบว่า มีเพียงปัจจัยทัศนคติด้านความเข้าใจเท่านั้นที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้ ($p\text{-value}=0.433$) ส่วนปัจจัยทัศนคติด้านความรู้สึกสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง ของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 41.5 ($Beta=0.415$) การที่บุคลากรมีความรู้สึกว่าการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง เป็นการสร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ ด้านพฤติกรรมสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรมคิดเป็นร้อยละ 39.4 ($Beta=0.394$) ซึ่งคิดว่ากฎหมายมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้เกิดการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

เมื่อนำปัจจัยทุกด้านเข้าสมการสมการพยากรณ์ พฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$Y = 0.782 + 0.082 x_7 + 0.119 x_8 \quad (\text{สมการที่ 3})$$

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ ปัจจัยด้านทัศนคติส่งผลต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม

ตัวแปรพยากรณ์	B	SE	Beta	t	Sig.
ทัศนคติ ด้านความเข้าใจ (x_6)	.009	.012	.040	.786	.433
ทัศนคติ ด้านความรู้สึก (x_7)	.082	.012	.415	6.768	.000*
ทัศนคติ ด้านพฤติกรรม (x_8)	.119	.017	.394	6.949	.000*
ค่าคงที่ (Constant)	.782	.200	-	3.911	.000*

$R=0.769$, $R^2=0.592$, $SEE = \pm .351$, $F=120.20$, $p\text{-value}=0.000$

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5. ปัจจัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการพัฒนาสังคมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง ของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรมในระดับสูง ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.779 ($R=0.779$) และสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง ของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม ได้ร้อยละ 60.7 ($\text{R}^2=0.607$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ $\pm .333$

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่าปัจจัยความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการพัฒนาสังคมสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งได้ ของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 52.2 ($\text{Beta}=0.522$) บุคลากรคิดว่าการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งมีส่วนช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อมสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง ของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรมคิดเป็นร้อยละ 31.8 ($\text{Beta}=0.318$) บุคลากรต้องการมีส่วนช่วยในการลดปัญหาขยะพลาสติกจากการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง และตระหนักถึงปัญหาทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

เมื่อนำปัจจัยทุกด้านเข้าสมการสมการพยากรณ์ พฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$Y = 0.833 + 0.072 x_9 + 0.081 x_{10} \quad (\text{สมการที่ 4})$$

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ ปัจจัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคมส่งผลต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม

ตัวแปรพยากรณ์	B	SE	Beta	t	Sig.
ความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม (x_9)	.072	.013	.318	5.654	.000*
ความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการพัฒนาสังคม (x_{10})	.081	.009	.522	9.283	.000*
ค่าคงที่ (Constant)	.833	.181	-	4.591	.000*

$R=0.779$, $\text{R}^2=0.607$, $\text{SEE}=\pm .333$, $F=191.25$, $p\text{-value}=0.000$

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยการรับรู้ข่าวสารด้านการเปิดรับส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม ในปัจจุบันมีช่องทางที่ทำให้บุคคลสามารถรับรู้ข่าวสารได้มากขึ้น โดยกระบวนการทำงานของการรับรู้จะส่งผลถึงพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคล (Hengvanich, 1998) จากการเปิดรับ การจัดระเบียบ และแปลความหมาย ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยหลายอย่าง อาทิ ความสนใจ ความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ จิตสำนึก เป็นต้น (Suwankot, 1985) บุคคลที่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งทางสื่อต่างๆ จึงเกิดการรับรู้ซึ่งส่งผลถึงพฤติกรรมการปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wanthong (2018) ที่ว่าการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในปัจจุบัน และอนาคต ปัจจัยการรับรู้ข่าวสารด้านการเลือกให้ความสนใจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม การลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kuno, Udomsap & Tantasantisakul (2020) ในยุคสมัยที่ผู้คนสามารถเข้าถึงสื่อต่างๆ ทั้งทางออฟไลน์และออนไลน์ได้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น สื่อโซเชียลมีเดีย การจัดแคมเปญการสื่อสารโดยใช้ศิลปินดาราค้นดัง สื่อโฆษณา จดหมาย ส่งผลให้ประชาชนบางกลุ่มหันมาลดใช้ถุงพลาสติกอย่างจริงจังและสามารถลดขยะถุงพลาสติก และยังมีในส่วนของกิจกรรมโครงการต่างๆ ของภาครัฐและเอกชน รวมถึงกิจกรรมส่งเสริมการขาย อาทิ การได้รับส่วนลด การได้รับคะแนนสะสม มีส่วนให้บุคคลเกิดพฤติกรรมในการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง กิจกรรมดังกล่าวถือเป็นสิ่งเร้าที่บุคคลได้รับรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ตามกระบวนการรับรู้ของผู้บริโภค เมื่อบุคคลรับสิ่งเร้าและผ่านกระบวนการในการแยกแยะการรับรู้ จะตีความ เข้าใจ และยอมรับสิ่งเร้านั้นๆ (Arens, 2004) ดังนั้น บุคคลที่เลือกให้ความสนใจต่อสิ่งเร้าจะเกิดการแปลความหมาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมา (Suwankot, 1985)

ปัจจัยทัศนคติด้านความรู้สึกส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม โดย Hawkins, Roger & Coney (2004) กล่าวว่า องค์ประกอบของทัศนคติด้านความรู้สึก (Affective Component) คือการตอบสนองทางอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเป็นความรู้สึกที่มีทั้งด้านบวกและด้านลบของผู้บริโภคต่อสิ่งนั้นๆ เมื่อบุคคลมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใดก็จะช่วยให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น (Chanem, 1984) ซึ่งความรู้สึกนี้จะส่งผลกระทบต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล (Tangsinupsisi, 2007) ดังนั้น การที่บุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง ช่วยให้บุคคลนั้นภูมิใจกับการมีส่วนร่วม มองว่าการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งเป็นเรื่องง่าย และเห็นว่าตนเอง มีคุณค่าต่อสังคมซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งตามมา ปัจจัยทัศนคติด้านพฤติกรรมส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง ของบุคลากร กรมโรงงานอุตสาหกรรม องค์ประกอบของทัศนคติทางด้านพฤติกรรมที่หมายถึง แนวโน้ม ความพร้อม ที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรม (Uwanno, 1985) โดยเป็นผลการประเมินจากการเรียนรู้ ในภาพรวม ทำให้เกิดความโน้มเอียงในรูปแบบความชอบ หรือไม่ชอบต่อกิจกรรม (Hoyer & Macinnis, 2010) และทัศนคดียังถือเป็นทิศทางกำหนดการแสดงออกของพฤติกรรม Jitpitak (1982) เมื่อบุคลากรที่มีทัศนคติที่ดีต่อการลดใช้พลาสติกประเภท

ใช้ครั้งเดียวทิ้งจึงส่งผล ต่อ พฤติกรรมการลดใช้ตามมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Klachit (2019) ที่ว่าทัศนคติ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการลดใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติก

ปัจจัยทัศนคติด้านความเข้าใจที่ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งของ บุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม ทั้งนี้ อาจเนื่องจากบุคลากรเกิดทัศนคติที่ดีแต่ยังขาดความเข้าใจซึ่งอาจเกิด จากการแปลความหมายจากสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามประสบการณ์ และความเชื่อจากสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้อย่าง ต่อเนื่อง (Lasuwong, 2528) จากประสบการณ์ที่ผ่านมา การใช้ถุงพลาสติก หรือพลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียว ทิ้งอื่นๆ ช่วยอำนวยความสะดวกสบาย จึงยังไม่มีความเข้าใจถึงประโยชน์จากการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้ง เดียวทิ้ง ทำให้ไม่แสดงพฤติกรรมการลดใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hongphothipphan (2019) สิ่งที่ทำให้การ ลดใช้แก้วพลาสติกจะไม่ประสบความสำเร็จอันดับแรกคือ ความเคยชินของผู้บริโภค และการรณรงค์ไม่มีความ ต่อเนื่อง และงานวิจัยของ Leelapan & Leunglaor (2014) ที่ประชาชนคิดว่าความเคยชินของพฤติกรรมจะทำให้ โครงการลดใช้ถุงพลาสติกไม่ประสบความสำเร็จมากที่สุด

ปัจจัยความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียว ทิ้ง ของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม โดยความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมถือเป็นความรับผิดชอบต่อ สังคมที่บุคคลมีต่อส่วนรวม ผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมจึงคิดก่อนกระทำ ว่าการกระทำของตนจะก่อให้เกิด ผลเสียต่อสังคมส่วนรวมหรือไม่ (Sukthinthai, 1988) บุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมจึงคำนึงถึง ผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และจะแสดงออกด้วยความเต็มใจ (Prateeladda, et al., 2016) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kuno, Udomsap & Tantasantisakul (2020) การที่บุคคลเห็นโทษของการ ใช้ถุงพลาสติก เช่น ปัญหาการเสียชีวิตของสัตว์ทะเล จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการลดใช้ ถุงพลาสติกมากขึ้น ประชาชนบางกลุ่มจะหันมาลดใช้ถุงพลาสติกอย่างจริงจัง สามารถลดจากขยะพลาสติกได้ และการที่ผู้บริโภครับรู้อันตรายที่เกิดจากพลาสติก วิธีการกำจัดพลาสติก มีผลต่อพฤติกรรมการลดการใช้ พลาสติก (Rattanasin, 2019) ปัจจัยความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการพัฒนาสังคมส่งผลต่อพฤติกรรมการลดใช้ พลาสติกประเภท ใช้ครั้งเดียวทิ้งของบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรม เป้าหมายของการพัฒนาสังคมอย่างหนึ่ง คือ ความสมดุลของสิ่งแวดล้อม จากการไม่ทำให้ธรรมชาติเสียหายจนสิ่งแวดล้อมกลายเป็นพิษ (Sanyawiwat, 2003) โดยบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมต้องการพัฒนาสังคม จากการมีส่วนร่วม ด้วยการสร้างประโยชน์ให้ เกิดขึ้นต่อสังคมที่ตนอยู่ จึงเกิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ปฏิบัติ ซึ่งจะส่งผลดีต่อสังคมได้ไม่มากนัก (Pranee, 1988) และจากงานวิจัยของ Dhurakij Pundit University Research Center (2005) พบว่า ผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้าและบริการ จากผู้ผลิตที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม แสดงให้เห็น ว่าผู้บริโภคต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมเพิ่มขึ้น การมีส่วนร่วมการพัฒนาสังคมอย่างง่าย เช่น การปฏิเสธการรับถุงพลาสติก การพกถุงผ้า การพกแก้วน้ำส่วนตัว เป็นต้น สิ่งเหล่านี้หากทุกคนทำได้ก็จะเป็น ส่วนหนึ่งในการลดปัญหาสิ่งแวดล้อม ช่วยพัฒนาชุมชนและสังคม ให้น่าอยู่ต่อไป

สิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง เกิดจากอิทธิพล ของการรับรู้ข่าวสารจากการเปิดรับของบุคคลทั้งสื่อออนไลน์และออฟไลน์ การสร้างความน่าสนใจให้แก่โครงการ

หรือกิจกรรมรณรงค์ เช่น การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง การจัดทำกิจกรรมส่งเสริมการขาย สร้างทัศนคติในทางบวก ให้รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยให้สังคมน่าอยู่ และมองว่าการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งเป็นเรื่องง่าย การสร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น สร้างความตระหนักถึงปัญหาทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาขยะพลาสติก ปัญหาภาวะโลกร้อน การมีส่วนร่วมในการดูแลและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สิ่งต่างๆ เหล่านี้ควรเน้นย้ำ และทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคคลที่เกิดความเคยชินจากการใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง เช่น ถุงพลาสติก หลอดพลาสติก ฯลฯ ได้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานสามารถนำผลการวิจัยซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยให้บุคลากรภายในหน่วยงาน ส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลดการใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง จากกลุ่มตัวอย่างมีความสนใจในปัจจัย การรับรู้ข่าวสารด้านการเลือกให้ความสนใจมากที่สุด ดังนั้น หน่วยงานควรมุ่งเน้นกิจกรรมการรณรงค์ลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้งผ่านการรณรงค์โครงการที่เกี่ยวกับบัตรสะสมแต้ม การได้ส่วนลด
2. ในเรื่องของการรับรู้กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่มีการรับรู้เรื่องการลดการใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง อาจสร้างการรับรู้ให้เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น การประกาศเสียงตามสาย การติดป้ายประชาสัมพันธ์ เพื่อให้บุคลากรสนใจ เห็นถึงโทษของการใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง ซึ่งจะช่วยให้บุคคลเกิดการปฏิบัติที่เพิ่มมากขึ้น
3. สามารถนำผลการวิจัยไปประกอบการจัดทำแผนงาน โครงการเพื่อการลดการใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง เช่น การกำหนดเป็นตัวชี้วัดในการประเมินบุคลากรภายในหน่วยงาน เพื่อให้บุคลากรเกิดความเคยชิน จนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การทำวิจัยในครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นเพียงบุคลากรกรมโรงงานอุตสาหกรรมเท่านั้น ดังนั้น ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างอื่น เพื่อให้ได้ปัจจัยและแนวคิดที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมในการลดการใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งที่แตกต่างออกไปจากกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน
2. ศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ เช่น เพศ อายุ รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยด้านอื่นที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง

References

- Arens, W.F. (2004). **Contemporary advertising**. (9 th ed.). New York : McGraw-Hill.
- Best, J.W. (1977). **Research in Education**. (3 rd ed). New Jersey : Prentice hall Inc.
- Chanem, S. (1984). **General Psychology**. Bangkok : Thai wattana panich publishing house. [In Thai]

- Department of Marine and Coastal Resources. (2020). **Currently at home DMCR Invite you to learn about marine debris Part 3.** [Online]. Available : <https://www.dmcrc.go.th/detailAll/40627/nws/191> [2021, May 18]. [In Thai]
- Dhurakij Pundit University Research Center. (2005). **Behavior Survey consumer attitude about corporate social responsibility Business in Thailand.** Bangkok : Dhurakij Pundit University. [In Thai]
- Greenpeace. (2020). **Plastic waste in the blue ocean.** [Online]. Available : <http://www.greenpeace.org/thailand/explore/protect/oceans/plastic-in-blue-oceans/> [2021, Jul 15]. [In Thai]
- Hawkins, D. I., Roger, B. J. & Coney, K. A. (2004). **Consumer Behavior: Building Marketing Strategy.** (9 th ed.). New York, NY : McGraw-Hill.
- Hengvanich, S. (1998). **Perception of the economic crisis during 1997-1998 and saving behavior of parents and teenage children.** Master's Thesis, Educational Administration Srinakharinwirot University. [In Thai]
- Hongphothipphan, C. (2019). **Attitudes and behaviors of reducing the use of plastic glass of people in Bangkok.** Master's Thesis, Business Economics Thammasat University. [In Thai]
- Hoyer, W.D. & Macinnis, D.J. (2010). **Consumer Behavior.** (5 th ed.). Ohio : SouthWestern Cengage Learning.
- Jitpitak, C. (1982). **Behavioral Science.** Bangkok : Mass media. [In Thai]
- Klachit, C. (2019). **News exposure. knowledge attitude and behavior of reducing the use of plastic packaging in Bangkok.** Master's Thesis, Mass Communication Thammasat University. [In Thai]
- Kuno, N., Udomsap, P. & Tantasantisakul, W. (2020). The perception of news and attitudes that affect the behavior of using Plastic bags of the population in Songkhla Province. **Environmental Journal.** [Online Serial], 24, (2). Available : <http://www.ej.eric.chula.ac.th/content/6134/272> [2021, February 10]. [In Thai]
- Lasuwong, K. (1985). **Educational Psychology.** Bangkok : Srinakharinwirot University Prasarnmit. [In Thai]

- Leelapan, C. & Leunglaor, W. (2014). Attitudes and behaviors of reducing plastic bag use among people in Bangkok. **University of the Thai Chamber of Commerce Journal**. [Online Serial], 34, (1). Available : <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/utccjournalhs/article/view/188727> [2021, January 18]. [In Thai]
- Pollution Control Department. (2019). **Thailand's Roadmap on Plastic Waste Management 2018-2030 and Action Plan on Plastic Waste Management 2018-2022**. Bangkok : n.p. [In Thai]
- Pollution Control Department. (2019). **Assessment-report**. [Online]. Available : <http://e-report.pcd.go.th/pcd-erw/office/yearly-assessment-reportweb?year=2562&officeType=1&level=2> [2021, July 22]. [In Thai]
- Pranee, C. (1988). **Achievement study Group work behavior and social responsibility of students Secondary school year 1 that learns by teaching in a syndicated way with teaching according to a teacher's manual**. Master's Thesis, Curriculum and Instruction Srinakharinwirot University. [In Thai]
- Prateepadda, N., Petchpradab, P., Pongsirisaen, P. & Siriwong, P. (2016). The social construction meaning, The sources of the meaning And the process of self responsibility and social responsibility behavioral of the students of Princess GalyaniVadhana Institute of Music. **Veridian E-Journal**. [Online Serial], 9, (1). Available : <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/61499> [2021, January 12]. [In Thai]
- Rattanasin, K. (2019). **Reducing plastic use of the population in Chachoengsao Province**. Master's thesis, Business Administration Ramkhamhaeng University. [In Thai]
- Sanyawiwat, S. (2003) **Theories and strategies for social development**. Bangkok : Chulalongkorn University. [In Thai]
- Sukthinthai, N. (1988). **Research related to the responsibility of Thai people. In the collection of academic articles on behavioral science**. Bangkok : Graduate School. Srinakharinwirot University. [In Thai]
- Suwankot, K. (1985). **The role of nurses in the adjustment of perceptions towards stress in the teaching material of the Manonati and Nursing Process Unit 1-7**. Bangkok : Sukhothai Thammathirat Open University Commercial relations. [In Thai]
- Tangsinsupsisi, T. (2007) **Organizational Behavior**. Bangkok : Thanat printing. [In Thai]

- Uwanno, T. (1985). Attitude measurement. Problems in using it to predict behavior. **Journal of Education**, 14(4), 133-160. [In Thai]
- Wanthong, T. (2018). **Exposure, attitude and participation of the public about their activities "take a good heart, reduce received, reduce given, reduce the use of plastic bags" under project of take a good heart reduced environmental disasters**. Master's Thesis, Corporate Communication Management Thammasat University. [In Thai]
- Wongwanchan, S. (2022). **Top 10 countries with the highest amount of plastic waste in the sea**. [Online]. Available : <https://www.bangkokbiznews.com/social/1008711> [2022, November 11]. [In Thai]
- Yamane, T. (1973). **Statistics : an introductory analysis**. New York : Harper & Row.